

Sisällys

Esipuhe.....	8
--------------	---

OSA I Haastavien asiakastilanteiden syitä

1 Ulkoiset tekijät.....	16
Fyysiset perustarpeet.....	16
Fyysinen ympäristö.....	19
Sosiaalinen ympäristö, ihmisryhmien ja kulttuurien moninaisuus.....	21
Toiminnan rakenne.....	31
2 Ajoitus.....	34
Ajoitus asiakkaan elämässä.....	34
Ajoitus työntekijän, organisaation ja muun ympäristön elämässä.....	37
Ajoitus päivässä, viikossa ja vuodenkierrossa.....	39
3 Asiakas ja työntekijä.....	42
Toiminnalliset tekijät.....	42
Sisäiset tekijät.....	74
4 Selittävien tekijöiden vuoro- ja yhteisvaikutus.....	110

OSA II Keinot selvittää, mistä on kysymys: käsitteellistäminen ja siihen liittyvä tiedon hankinta

5 Tilanteen analysoinnin lähtökohdat.....	114
Perusedellytysten varmistaminen.....	114
Kenellä toimintaan vaikuttava häiriötekijä on aktivoituneena?.....	116
Omien tunteiden tiedostaminen.....	117
On haastavaa käyttäytymistä, ei hankalia asiakkaita.....	120
6 Käsitteellistäminen.....	124
Käyttäytymisen funktion tunnistaminen.....	129

Käyttäytymisen ketjuanalyysi.....	133
Funktionaalinen käyttäytymisanalyysi.....	151
Toimintajärjestelmän malli.....	157
7 Käsitteellistämiseen tarvittavan tiedon keruu.....	164
Kirjalliset ja muut dokumentit.....	164
Haastattelu.....	165
Kyselykaavakkeet, tehtävät ja tutkimukset.....	167
Videointi.....	171
Päiväkirjatyöskentely.....	172
Ennusmerkkien, oireiden, altistavien ja laukaisevien tekijöiden kartoittaminen.....	173
Oman yleisen toimintamallin tarkasteluun ohjaava tehtävä.....	174

OSA III Keinoja selviytymiseen

8 Selviytymisen peruslähtökohdat.....	178
Priorisointi.....	179
Hyväksyminen.....	185
9 Lähestymistavat ja keinot selviytymiseen.....	189
Validointi eli kokemuksen oikeaksi vahvistaminen.....	189
Arvotyöskentely ja sen mukainen muutos.....	195
Persoonallisuuden huomioon ottaminen.....	199
Asiakkaan keinot, vahvuudet ja taidot.....	201
Vahvistaminen ja sammuttaminen.....	203
Altistaminen.....	224
Dialektiikka - eroon vastakkainasettelusta.....	227
Kielen käytön mahdollisuudet ja ansat.....	237
Tulkkaus ja vaihtoehdotiset kommunikaatiokeinot.....	247
Oppimisvaikeudet.....	253
Skeemat, ydinuskomukset ja automaattiset ajatukset.....	257
Tietoisuustaidot.....	262
Etäännyttäminen ja lepäämään jättäminen.....	267
Vaihtoehtoisten mahdollisuuksien esiin tuominen.....	269

10 Aggressiivinen käyttäytyminen tai sen mahdollisuus.....	271
Taustatekijät	272
Keinoja aggressiotilanteesta selviytymiseksi	282
Keinoja aggressiotilanteiden toistumisen ehkäisemiseksi.....	289

OSA IV Yksittäisistä keinoista kokonaisvaltaiseen selviytymiseen

11 Kokonaisvaltaisen selviytymisen lähtökohdat	298
Tavoitteet, realiteetit ja mahdollisuudet	298
Asiat, joille voi tehdä jotain, ja asiat, joille ei nyt voi mitään	299
Vuorovaikutustaitojen kehittäminen.....	303
Yhteistyö	305
12 Oma ja yhteisön jaksaminen ja hyvinvointi.....	306
Jaksamisongelmat	307
Sopiva stressitaso.....	310
Jaksamisesta huolehtimisen keinoja.....	316
Väylät saada apua jaksamiseen liittyvissä asioissa	324
Kirjan ydinajatuksat: Selviytymisen punainen lanka	327
Kirjoittajat.....	329

Liitteet

Liite 1. Kaavio funktionaalisen käyttäytymisanalyysin tekemiseksi.....	332
Liite 2. Käyttäytymisen ketjuanalyysi (DKT)	333
Liite 3. Kognitiivisen psykoterapian ketjuanalyysi.....	334
Liite 4a. Arvotyöskentely, ensimmäinen vaihe.....	335
Liite 4b. Arvotyöskentely, toinen vaihe.....	336
Liite 5. Automaattisten ajatusten metsästyskaavake.....	337
Liite 6. Tietoisuustaitoharjoitus.....	338